

bestyrede Skolerne. I saa Tilfælde kan jeg naturligvis ikke have Noget at erindre imod denne Ordning, men jeg troer dog ikke, at det vil stemme med den, som nu findes, og at det altsaa vil kræve bestemtere, tydeligere Udtalelser, hvis dette er Meningen. Min Hovedanke er dog som sagt rettet imod den overordnede Bestyrelse af Skolebædernes. Jeg troer ikke, at Skoledirectionen, sammensat, som den nu er, af Amtmanden, Provsten og et valgt Medlem, efter disse Medlemmers Stilling kan antages at være særdeles skikket til at varetage Skolernes Færd. Det er af det Slags Bestyrelser, som jeg maaskee maa betegne med Navnet juridiske, d. v. s. Bestyrelser, der have administrativ Egne, der kjende Lovene og de vedtagne Regler, og som altsaa fuldstændig vel kunne have Tilshyn med, at disse opfyldes; men jeg troer ikke, at der hos dem ligger Noget, hvorefter man kan antage, at de i Særdeleshed synte med de Ideer, og ere bekendte med de Bevægelser, som foregaae paa Skolebædernes Gebeet, saaledes at det er dem, fra hvilke man kan vente noget omhelst Initiativ til Reform, til Forbedringer i Skolebædernes. Jeg troer, at Erfaringen til en vis Grad stadfæster dette, thi naar man — navnlig ved Skolebædernes paa Landet — seer hen til de Fremstribt, der ere skete, vil man vistnok i Almindelighed finde, at de ikke ere udgaaede fra Skoledirectionerne, men fra forskjellige Andre, fra det private Initiativ, maaskee fra Sogneforstanderskaber, Amtsråd og Andre, medens de maaskee som oftest have fundet mere Modstand end Medhold hos Skoledirectionerne. Jeg sigter herved navnlig til de Bevægelser for at danne Friskoler og slige Indretninger, som have fundet Sted, og naar man seer hen til, ved hvilke offentlige Møder Trangen til Reform i Almueskolebædernes er udtalt, er det ikke ved Landemoderne, hvor de Geistlige samles, men ved Landmandsforsamlingerne, at det er sket. Den ærede Minister vil selv som Medlem af Landmandsforsamlingen i Odense kunne erindre, at dette Spørgsmaal der blev reist med en vis Styrke, og at det ogsaa syntes at finde en vis Erkjenbelse og Tilslutning, at der maatte gjøres en heel Deel i saa Henseende, hvoraf man altsaa maa slutte, at der netop i den paagjældende Samfundskreds

vil findes Beredvillighed til at gjøre de nødvendige Offre. Sagen stiller sig derfor saaledes for mig, som om et af de vigtigste Punkter, man ved Omordningen af Communalbædernes bør søge at opnaae, er, at Skolebædernes kommer til at høre ind under Communalbestyrelserne. Den ærede Minister har sagt i Motiverne, at dette vilde medføre en Forandring i Skoleloven, og at man derfor ikke kunde gaae videre. Dette betragter jeg som en Omskrivning af, at den høitærede Minister fra sit Standpunkt som Indenrigsminister skulde være meget villig til at gaae ind paa en saadan Omordning, men at han har fundet Modstand hos sin ærede Collega, Ministeren for Kirke- og Underviisningsbædernes, hvis Medvirkning i denne Sag er naturlig. Jeg slutter dette heraf, at det, hvis den nævnte Grund var den eneste, og hvis Cultusministeren isøvrigt var villig til at gaae denne Vej, havde været let for denne at fremkomme med et Lovforslag, som sigtede til en saadan større Omvæltning, hvilket imidlertid ikke er sket. Jeg har her tilladt mig at berøre, hvad der som sagt for mig er Hovedpunktet, og mine Bemærkninger gjælde, som ligeledes berørt, saavel om det Forslag, der nu ligger for, som om det næste. Det er min Opfattelse, at man fuldkommen sikkert kan henlægge Bestyrelsen af Skolebædernes paa Landet til Amtsrådene, naturligvis med det Tilshyn fra Statens Side, som er nødvendigt, og at man i disse Raad vil finde tilstrækkelig Interesse og Iver for at udvikle dette Skolebæden, der i allerhøjeste Grad trænger til en Reform. Det maa, troer jeg, finde almindelig Tilslutning, naar man siger, at den Underviisning, som gives paa Landet, ikke kan være stemmende med det store Maal af Mændighed og politisk Magt, som er indbrømt Bondestanden, men at den store, rige og velhavende Gaardmandsclasse maa føle en Trang til at give sine Børn en større Uddannelse end den, det tarvelig udrustede Almueskolebæden nu kan yde. Enhver Mand, som sidder her, og enhver Mand, som sidder i Amtsrådet, maa sige, naar han kommer hjem, at han vilde have havt langt lettere ved at følge Sagerne og at gjøre sin Mening gjældende, naar han fra sin Barndom havde medbragt en bedre Underviis-